

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V LETU 2021

Ptuj, oktober 2020

Kazalo:

1	Načrt nakupa knjižničnega gradiva	3
1.1	Vsebinska obrazložitev in utemeljitev koncepta nakupa	4
1.2	Cilji, ki jih želimo doseči v letu 2021.....	4
1.2.1	Zadovoljevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja.....	4
1.2.2	Spodbujanje bralnih navad, oblikovanje bralne kulture in razvijanje informacijske pismenosti	5
1.2.3	Upoštevanje značilnih potreb okolja.....	6
1.2.4	Upoštevanje posebnih potreb okolja	6
1.2.5	Upoštevanje aktualnosti knjižničnega gradiva	7
1.2.6	Upoštevanje zastopanosti knjižničnega gradiva na različnih medijih	7
1.2.7	Upoštevanje zastopanosti različnih tematskih oziroma predmetnih področij	7
1.2.8	Izračun potrebnih sredstev za nabavo gradiva po ključu glede na število prebivalcev	8

1 Načrt nakupa knjižničnega gradiva

Za leto 2021 knjižnica načrtuje nakup gradiva po določilih Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti. Skladno z dogovorom na Kolegiju županov Spodnjega Podravja knjižnica načrtuje nakup gradiva v obsegu, ki je za 20 % nižji od določenega v omenjenem pravilniku. Če smo namreč želeli doseči enotno financiranje s strani občin ustanoviteljic in pogodbenic, so bili potrebni kompromisi.

Pravilnik ter Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028) Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost Republike Slovenije namreč določajo, da mora knjižnica dopolnjevati zbirko z letnim prirastom z najmanj 250 izvodi knjig na 1000 prebivalcev in najmanj 25 izvodov neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev.

Prirast gradiva načrtujemo po naslednjih kriterijih:

- 250 izvodov knjig,
- 25 izvodov neknjižnega gradiva,
- 40 naslovov tekoče naročenih serijskih publikacij,
- sledili bomo razmerju 60 % naslovov strokovne literature in 40 % naslovov leposlovja, čeprav se tega standarda težko držimo zaradi večjega povpraševanja po strokovni literaturi (bližina Univerze v Mariboru, vedno večja ponudba študija na Ptuju, vseživljenjsko izobraževanje),
- za mlade bomo zagotavljali 30 % naslovov, če bo gradivo dostopno na tržišču (čeprav je na našem območju po podatkih statistike le 9.812 mladih do 15. leta starosti, kar znaša 14,18 % vseh prebivalcev tega območja),
- planirana cena izvoda je 23 €, prebivalcev pa je na območju naše knjižnice 69.187 (stanje na dan 1. 1. 2020, vir: Statistični urad RS).

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj bi kot osrednja območna knjižnica morala po teh kriterijih v letu 2020 pridobiti 19.026 izvodov knjig in neknjižnega gradiva. Ob priporočeni planski ceni v višini 23 € za izvod gradiva bi morale občine in Ministrstvo za kulturo za doseg tega plana nameniti skupaj 437.598 €. Znesek predstavlja planirano vrednost, ki pa je knjižnici že v prejšnjih letih ni uspelo realizirati.

Sredstva za nakup gradiva naj bi zagotavljale občine in ministrstvo v deležu 50 : 50.

V letu 2016 smo izdelali Dokument nabavne politike, ki predstavlja strateški načrt izgradnje in upravljanja knjižnične zbirke in je učinkovito in kakovostno nastajal v daljšem časovnem obdobju ter zajel potrebe vseh prebivalcev okolja, poslanstvo in cilje osrednje območne knjižnice, zgodovino, obseg, vsebino in namen zbirke, dostop do knjižničnega gradiva, financiranje nakupa knjižničnega gradiva, izbor knjižničnega gradiva, posebne zbirke knjižničnega gradiva, omejitve v knjižnični zbirki, sodelovanje z drugimi knjižnicami in dostopnost informacijskih virov, vrednotenje in zaščito knjižnične zbirke, izločanje in odpis knjižničnega gradiva, zakonske podlage, strokovna priporočila in druge dejavnike, ki vplivajo na nabavno politiko.

Z dokumentom o nabavni politiki v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj se je seznanil svet zavoda na svoji redni seji 4. 5. 2016 in je dostopen na spletni strani knjižnice <http://www.knjiznica-ptuj.si> pod rubriko Javne informacije.

1.1 Vsebinska obrazložitev in utemeljitev koncepta nakupa

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj želi svojim uporabnikom nuditi širok izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim potrebam po informacijah in željam po izobraževanju, kulturi, raziskovanju in znanstvenem delu kakor tudi razvedrilu.

Izbor gradiva je namenjen posameznim uporabnikom, skupinam in organizacijam v okolju za zadovoljevanje njihovih vsakdanjih potreb, kot tudi stalnemu dviganju kakovosti življenja lokalne skupnosti.

1.2 Cilji, ki jih želimo doseči v letu 2021

Z vsebinsko bogatim prirastom želimo še naprej graditi kvalitetno in uravnoteženo knjižnično zbirko in ob tem:

- zagotavljati ustreznost zbirke glede na ugotovljene informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe ter interese ciljnih skupin uporabnikov;
- ustvarjati pogoje za spodbujanje bralnih navad, oblikovanje bralne kulture in razvijanje funkcionalne pismenosti;
- upoštevati cilje in prioritete lokalnih skupnosti;
- slediti priporočenim razmerjem znotraj zbirke (razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom ter gradivom za otroke in odrasle uporabnike; zagotavljati ustrezen delež neknjižnega in elektronskega gradiva);
- zagotavljati gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami;
- zagotavljati gradivo za domoznanske študije in izgradnjo domoznanskih podatkovnih zbirk.

1.2.1 Zadovoljevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja

Knjižnica zagotavlja zadovoljevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja, kot so navedene v nadaljevanju.

Za zadovoljevanje **informacijskih potreb** občanov bomo nabavljali:

- splošno informativno periodiko v slovenskem jeziku in najuglednejše evropske časnike;
- gradivo z informacijami javnega značaja (vladne in nevladne organizacije in agencije, institucije civilne družbe);
- gradivo z informacijami, ki ljudem pomagajo pri organizaciji njihovega vsakdanjega življenja in podpirajo njihovo participacijo v demokratičnih procesih.

Za zadovoljevanje **izobraževalnih potreb** bomo zagotavljali:

- gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti, od zelo poljudnih do stopnje akademske zahtevnosti, ter na različnih medijih, knjige, periodiko, neknjižno gradivo; zbirko bomo dopolnjevali s strokovnimi deli v tujih jezikih, posebej takrat ko ne bo mogoče pridobiti ustreznih del na slovenskem knjižnem trgu;
- poučno gradivo, namenjeno mladim uporabnikom, od tistega, ki najmlajšim uporabnikom omogoča spoznavanje predmetov in osvajanje pojmov, takega, ki spodbuja vedoželjnost, širjenje obzorja, oblikovanje osebnih

- interesov, do tistega, ki podpira šolske in obšolske obveznosti na osnovni in srednji stopnji;
- gradivo, namenjeno permanentnemu izobraževanju in osvajanju novih tehnologij in medijev;
- gradivo, namenjeno izobraževanju v okviru hobijev, prostočasnih aktivnosti in osebnih interesov;
- gradivo, namenjeno za pomoč pri osebnostni rasti in razreševanju osebnih težav uporabnikov.

Pri zadovoljevanju **raziskovalnih potreb** bomo posebno pozornost posvečali:

- spoznavanju, proučevanju in raziskovanju zgodovine, kulturnih korenin in sedanosti lokalnega okolja, kar bomo podpirali s skrbnim zbiranjem vseh vrst **domoznanskega gradiva** in z izgradnjo domoznanskih podatkovnih zbirk;
- tesno sodelovali (kot že več let doslej) z organizatorji in izvajalci mladinskega raziskovalnega dela na osnovni in srednješolski ravni, tako da bomo zagotavljali potrebne vire za procese raziskovanja, pa tudi zbirali in hranili raziskovalne naloge, ki nastajajo kot rezultat tega dela;
- podpirali bomo raziskovalno delo v okviru seminarskih in diplomskih nalog visokošolskega študija z zagotavljanjem ustreznega izbora strokovnega gradiva na različnih nosilcih.

Kulturne potrebe okolja pa bomo zadovoljevali:

- z izgradnjo kvalitetnih zbirk leposlovnega gradiva za različne starosti, okuse in zahtevnostne stopnje (podrobnejši vsebinski kriteriji za izbor so opredeljeni pri posameznih ciljnih skupinah);
- z nabavo kvalitetnih glasbenih posnetkov in igranih filmov;
- z izborom kvalitetne strokovne literature s področja umetnosti.

1.2.2 Spodbujanje bralnih navad, oblikovanje bralne kulture in razvijanje informacijske pismenosti

KIPP ustvarja pogoje za razvoj bralnih navad že pri otrocih v predbralnem obdobju predvsem tako, da z vrsto projektov spodbuja odrasle (starše, stare starše, vzgojitelje), da otrokom čim več berejo in da ti doživljajo branje kot prijetno doživetje, povezano z vznemirljivimi zgodbami in ugodnim doživljanjem varnosti in bližine. Knjižnično zbirko gradimo tako, da šolarje zelo pozorno spremljamo skozi razvoj bralnih spretnosti in jih pri tem spodbujamo ter jim nato v vsakem razvojnem obdobju ponudimo njihovi starosti in interesom primerno knjigo.

Z nabavno politiko bomo v letu 2021 aktivno podpirali vse projekte, usmerjene v promocijo branja in dvig bralne kulture. Nabavljali bomo:

- knjige z velikimi tiskanimi črkami za prvo fazo učenja branja,
- knjige z malo besedila za postopno pridobivanje bralnih spretnosti,
- pester izbor kvalitetnih slikanic,
- tematsko raznolik izbor leposlovnih knjig za starostni skupini P in M,
- izbor leposlovnih knjig za odrasle, pri čemer bomo skrbeli za zastopanost različnih žanrov in različnih nivojev zahtevnosti; leposlovje za preživljanje prostega časa bo podvrženo preverjanju, ali ustreza v knjižnici postavljenim kriterijem kvalitete.

Posebno pozornost bomo posvetili izboru slovenskega leposlovja in publikacijam v javnem interesu. Pri nakupu tujejezičnega gradiva bomo obnavljali fond svetovne literarne klasike v izvirnih jezikih, izmed sodobnih del pa bomo izbirali med kvalitetnimi nagrajenimi in za nagrade predlaganimi deli; nadaljevali bomo tudi z izgradnjo zbirke jezikovno lažjih tujejezičnih del, primernih za učenje tujih jezikov.

Naslove, priporočene v okviru projektov za vodeno promocijo branja, bomo nabavljali v povečanem številu izvodov.

Razvoj **informacijske pismenosti** bomo spodbujali:

- z nakupom novih in posodobljenih izdaj enciklopedij, leksikonov, slovarjev, imenikov,
- z nakupom različnih priročnikov.

Posebno pozornost namenjamo nabavi gradiv za področje računalniškega opismenjevanja in spodbujanja uporabe elektronskih gradiv s ponudbo informacij javnega značaja. S tem tudi podpiramo projekte, ki tečejo v knjižnici:

- računalniško opismenjevanje starejših,
- programi za iskalce zaposlitve,
- kreativna raba računalnika in interneta za otroke.

1.2.3 Upoštevanje značilnih potreb okolja

Pri oblikovanju knjižnične zbirke upoštevamo:

- starostno, izobrazbeno in socialno strukturo prebivalstva,
- strukturo knjižničnih uporabnikov – analitično po ciljnih skupinah (predšolski otroci, osnovnošolci, srednješolci, študentje, odrasli, starejši, brezposelni ...);
- značaj Ptuja kot regijskega središča z dnevno migracijo velikega števila ljudi, ki prihajajo na Ptuj zaradi potreb šolanja, službe, nakupovanja ali koriščenja zdravstvenih in upravnih storitev ter kulturnih dobrin;
- razvojne prioritete lokalnih skupnosti, za katere knjižnica izvaja svojo dejavnost (razvoj turizma, razvoj visokošolskega izobraževanja, razvoj malega podjetništva ...);
- aktualne družbene razmere (gospodarska kriza, potrebe po prekvalifikaciji brezposelnih občanov ...);
- dejavnost različnih lokalnih akterjev na področju delovanja knjižnice (organizacije, društva, kulturne institucije, civilno-družbene iniciative, mediji ...);
- vlogo Knjižnice Ivana Potrča kot osrednje območne knjižnice.

1.2.4 Upoštevanje posebnih potreb okolja

Okolje, v katerem deluje Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, kot celota izkazuje vse tipične značilnosti okolij, v kakršnih delujejo primerljive osrednje območne knjižnice (Kranj, Novo mesto, Celje ...), so pa bistvene razlike v mikrookoljih, za katere knjižnica opravlja svojo dejavnost.

V Knjižnici Ivana Potrča Ptuj zato upoštevamo posebne značilnosti in potrebe mikrookolja, kot so:

- število potencialnih uporabnikov,
- urbani / ruralni značaj mikrookolja,
- starostno, izobrazbeno in socialno strukturo prebivalstva v mikrookolju,
- migracijske tokove v okolju,
- prisotnost ljudi s posebnimi potrebami,
- prioritete lokalnih skupnosti,
- dejavnost lokalnih akterjev v okolju.

1.2.5 Upoštevanje aktualnosti knjižničnega gradiva

Za aktualnost knjižničnega gradiva bomo poskrbeli:

- z nakupom gradiva, ki prinaša nova znanstvena in strokovna spoznanja,
- z nakupom novih del na področju literarnega ustvarjanja,
- z nakupom posodobljenih prevodov klasičnih literarnih del,
- s posodabljanjem referenčnega gradiva,
- z odpisom izrabljenega gradiva in gradiva zastarele vsebine (razen če je to relevantno za proučevanje historičnih vidikov posameznih strok; podrobnejši kriteriji so opredeljeni v Pravilniku za odpis knjižničnega gradiva v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj).

1.2.6 Upoštevanje zastopanosti knjižničnega gradiva na različnih medijih

Načrt nakupa knjižničnega gradiva predvideva 90 % tiskanih medijev (knjig, brošur, periodičnega gradiva) in 10 % neknjižnega gradiva.

Načrt nakupa neknjižnega gradiva zajema:

- glasbene posnetke, videograme, elektronske medije (zgoščenke, multimedija) in igrače za otroke (30 %),
- glasbene posnetke, igrane filme in izobraževalne DVD-je za odrasle (65 %),
- notno gradivo,
- elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa,
- domoznansko neknjižno gradivo: fotografije, razglednice, zemljevidi, drobni tiski (5 %). Domoznansko neknjižno gradivo pridobivamo še z drugimi orodji nabavne politike, predvsem z darovi, tako da je delež domoznanskega neknjižnega gradiva v celotni strukturi prirasti višji.

1.2.7 Upoštevanje zastopanosti različnih tematskih oziroma predmetnih področij

Pri razmerju naslovov med strokovnim in leposlovnim gradivom se bomo dosledno držali standardov, tako da načrtujemo 60 % naslovov različnih strokovnih področij in 40 % naslovov leposlovja različnih žanrov.

Pri nakupu strokovnega gradiva bomo skrbeli tudi, da bodo čim bolj enakomerno in skladno s potrebami uporabnikov zastopana različna strokovna oziroma znanstvena področja, zagotavljali bomo gradivo z različno stopnjo poglobljenosti in predvsem različnim nivojem zahtevnosti.

Poskušali bomo zadovoljiti potrebe uporabnikov z različnimi stopnjami splošne izobrazbe in predznanja. Pri nakupu leposlovnega gradiva bomo skrbeli za pestrost literarnih zvrsti in žanrov, zagotoviti želimo dostop do literarne ustvarjalnosti različnih narodov, kultur in jezikov, pri tem pa posebno pozornost posvetiti slovenskim avtorjem.

Pazili bomo, da bomo uporabnikom ponudili literaturo različne stopnje zahtevnosti, ki pa mora vsa ustrezati vsaj osnovnim kriterijem literarne kvalitete. Pri leposlovju za otroke smo pozorni tudi na kvaliteto likovnih prvin.

Za otroke in mladino načrtujemo 30 % vseh naslovov v letnem nakupu. Na slovenskem knjižnem trgu običajno ne izide dovolj naslovov za otroke, da bi lahko zadostili temu kriteriju, zato zlasti v referenčne zbirke oddelkov za otroke vključujemo dela, ki so izvirno namenjena odraslim, a so dovolj poljudno in zanimivo napisana, da so primerna tudi za otroke.

1.2.8 Izračun potrebnih sredstev za nabavo gradiva po ključu glede na število prebivalcev

Skladno s sklepom, ki je bil sprejet na Kolegiju županov Spodnjega Podravja dne 14. 6. 2016, da KIPP še enkrat preveri možnost nižjega izračuna predlagane višine sredstev, smo se odločili, da tudi v letu 2021 načrtujemo nakup knjižničnega gradiva, ki je za 20 % nižji od obsega, določenega v skladu z zakonodajo s področja knjižničarstva.

Občina	Št. preb.	Št. knjiž. izvodov z upoštevanim 20 % znižanjem (občine)	Financiranje knjižničnega gradiva 2021 z upoštevanim 20 % znižanjem (občine)	Št. knjiž. izvodov z upoštevanim 20 % znižanjem (MzK)	Financiranje knjižničnega gradiva 2021 z upoštevanim 20 % znižanjem (MzK)
Cirkulane	2.345	257	5.942	257	5.942
Destnik	2.643	291	6.697	291	6.697
Dornava	2.902	319	7.354	319	7.354
Gorišnica	4.112	452	10.420	452	10.420
Hajdina	3.879	427	9.829	427	9.829
Juršinci	2.380	262	6.031	262	6.031
Kidričevo	6.541	720	16.575	720	16.575
Majšperk	4.056	446	10.278	446	10.278
Markovci	4.039	444	10.235	444	10.235
Podlehnik	1.801	198	4.564	198	4.564
Ptuj	23.530	2.588	59.335	2.588	59.335
Sv. Andraž	1.180	130	2.990	130	2.990
Trnovska vas	1.366	150	3.461	150	3.461
Videm	5.625	619	14.254	619	14.254
Zavrč	1.479	163	3.748	163	3.748
Žetale	1.309	144	3.317	144	3.317
SKUPAJ	69.187	7.610	175.030	7.610	175.030

	Št. preb.	Št. izvodov z upoštevanim 20 % znižanjem (MzK in občine)	Potrebna sredstva z upoštevanim 20 % znižanjem (MzK in občine)
SKUPAJ	69.187	15.220	350.060

Tabela 2: Izračun potrebnih sredstev za nabavo knjižničnega gradiva z upoštevanim 20-odstotnim znižanjem glede na število prebivalcev. (Stanje prebivalstva na dan 1. 1. 2020; vir: Statistični urad RS.)

Gradivo bomo nabavljali v obsegu, kot ga bodo omogočala sredstva.

Primanjkljaj bomo omilili, kot smo to počeli že do sedaj, z iskanjem najugodnejših ponudnikov in s pogajanji za čim večje popuste, prijavljali pa se bomo tudi na tovrstne razpise, v kolikor bodo objavljeni.

Del elektronskega gradiva bomo kupili tudi s sredstvi, ki jih dobimo na razpisu za izvajanje območnih nalog.

Številka: 378/2020
Datum: 1. 10. 2020

V. d. direktorice:
Milena Doberšek

